

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT 629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04
ZESPÓŁ REALIZACJI
BADAŃ 621 - 07 - 57, 628 - 90 - 17
INTERNET: <http://www.cbos.pl>

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89
E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/28/28/97

WYBORY PARLAMENTARNE '97 - PREFERENCJE W LUTYM

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, LUTY '97

PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

Koniec stycznia i początek lutego obfitował w istotne wydarzenia polityczne. W tym okresie zapadły ważne postanowienia legislacyjne - nadzwyczajna komisja sejmowa uchwaliła, po burzliwych obradach, projekt lustracji, prace nad budżetem na rok 1997 zbliżają się do końca. Szeroko dyskutowaną kwestią była sprawa Konstytucji RP oraz referendum konstytucyjnego. Partie polityczne coraz wyraźniej zaczynają wchodzić w okres wyborczy. Ważnymi wydarzeniami na scenie politycznej były Krajowy Kongres Unii Wolności oraz Konferencja Programowa SdRP.

Przypominamy, że CBOS - w odróżnieniu od innych ośrodków - prezentując wyniki badań nad preferencjami wyborczymi, niezmiennie uwzględnia osoby, które deklarują udział w wyborach, ale nie mają jeszcze sprecyzowanych preferencji. W zestawieniach tych brane są zatem pod uwagę opinie wszystkich osób, które zamierzają głosować (co stanowi podstawę procentowania, czyli 100%), w tym także tych, które nie zdecydowały się jeszcze, komu udziela swego poparcia.

Gdyby wybory parlamentarne odbywały się w lutym¹, to - zgodnie z deklaracjami badanych - wzięłoby w nich udział 64% respondentów, a więc nieco więcej niż w styczniu.

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (81), 14-17 lutego ‘97, reprezentatywna próba losowa dorosłej ludności Polski (N=1152).

PREFERENCJE PARTYJNE OSÓB DEKLARUJĄCYCH UDZIAŁ W WYBORACH DO PARLAMENTU

Tabela 1

w procentach

Na kandydatów której partii lub ugrupowania głosował(a)by Pan(i) w wyborach do Sejmu i Senatu?	Wskazania respondentów według terminów badań							
	1996					1997		
	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	
	A+B	A	A	A	A	A	A	
Akcja Wyborcza „Solidarność”	18	21	20	26	23	25	24	
Sojusz Lewicy Demokratycznej	23	22	23	22	18	20	22	
Polskie Stronnictwo Ludowe	14	15	12	11	12	10	10	
Unia Wolności	9	8	7	7	8	4	8	
Unia Pracy	6	9	8	7	8	5	7	
Ruch Odbudowy Polski	12	7	9	8	8	8	6	
KPEiR - Krajowa Partia Emerytów i Rencistów	-	-	-	5	3	6	3	
Unia Polityki Realnej	2	3	2	2	2	1	2	
Narodowo-Chrześcijańsko-Demokratyczny Blok dla Polski	-	-	4	1	2	4	1	
Inna partia lub organizacja	3	3	0	1	1	1	0	
Trudno powiedzieć	13	11	14	11	14	16	16	
	N	690	734	724	707	706	666	735
A - w pytaniu podano tylko nazwy partii B - w pytaniu podano nazwy partii i nazwiska liderów								

Podobnie jak w poprzednich miesiącach, najwięcej osób głosowałoby na Akcję Wyborczą „Solidarność” (24%) . Na drugim miejscu niezmiennie sytuuje się Sojusz Lewicy Demokratycznej (22%). Wprawdzie notowania obu tych ugrupowań nie zmieniły się znacząco od stycznia (różnice w granicach błędu statystycznego), niemniej jednak w stosunku do ostatnich trzech miesięcy dystans między nimi nieco się zmniejszył.

Trzecie miejsce w rankingu zajmuje Polskie Stronnictwo Ludowe. Na partię tę - podobnie jak przed miesiącem - głosowałaby jedna dziesiąta deklarujących udział w wyborach.

Najwyraźniejszą zmianą w stosunku do stycznia jest ponowny wzrost poparcia dla Unii Wolności. Można zatem sądzić, że zarejestrowane w ubiegłym miesiącu pogorszenie się jej wyników nie miało trwałego charakteru. Wydaje się, że w dużej mierze była to reakcja na nagłośnione w mediach zmiany personalne w tej partii, zwłaszcza że miały one charakter „podwójnego uderzenia” - bezpośrednio po odejściu grupy polityków centroprawicowych jedna z posłanek przeszła do pracy w administracji rządowej. Jednak, z drugiej strony, trzeba zaznaczyć, że w styczniu i lutym partia ta była wyjątkowo aktywna i często obecna

w mediach. Odbudowywaniu jej pozycji niewątpliwie sprzyjał Kongres partii, na którym wyraźnie podkreślano jej opozycyjność oraz solidarnościowy rodowód. Obecność UW na forum publicznym i centroprawicowy *image* tej partii mogła też wzmocnić debata telewizyjna między Leszkiem Balcerowiczem a Józefem Oleksym, która odbyła się tuż przed terminem realizacji naszego badania.

W stosunku do stycznia nie zmieniły się natomiast znacząco notowania Unii Pracy oraz Ruchu Odbudowy Polski. W przypadku Unii Pracy są one nieco lepsze niż w styczniu i zbliżone do rejestrowanych w poprzednich miesiącach, w przypadku Ruchu Odbudowy Polski zarysowała się bardzo słaba tendencja do spadku liczby jego zwolenników. Są to jednak zmiany w granicach błędu statystycznego.

Gdyby wybory odbywały się już teraz, wymaganego pięcioprocentowego progu poparcia nie uzyskałyby: Krajowa Partia Emerytów i Rencistów, NChD Blok dla Polski oraz Unia Polityki Realnej.

Podobnie jak w poprzednim miesiącu, 16% osób wybierających się do urn nie jest jeszcze zdecydowanych, na kogo będzie głosować.

Luty - wraz z odzyskaniem przez Unię Wolności swej pozycji - przyniósł stabilizację dotychczasowego układu sił na scenie politycznej. Nadal do miana głównych rywali w nadchodzącej kampanii wyborczej pretendować mogą Akcja Wyborcza „Solidarność” oraz Sojusz Lewicy Demokratycznej. Stabilny okazuje się elektorat PSL. Nie maleją również szanse wyborcze tzw. partii środka - Unii Wolności i Unii Pracy. Obecne wyniki potwierdzają, że takie ugrupowania, jak Krajowa Partia Emerytów i Rencistów czy Blok dla Polski traktowane są raczej jako alternatywy wyborcze dla zwolenników głównych partii, obecnych od dawna na scenie politycznej, natomiast nie są jeszcze ugrupowaniami, którym udało się zdobyć zadeklarowany i wierny elektorat.

A N E K S

PODZIAŁ NA REGIONY W BADANIACH CBOS

1. Region północny:

09 woj. elbląskie
10 woj. gdańskie
17 woj. koszalińskie
26 woj. olsztyńskie
39 woj. słupskie
41 woj. szczecińskie

2. Region zachodni:

11 woj. gorzowskie
12 woj. jeleniogórskie
20 woj. legnickie
45 woj. wałbrzyskie
47 woj. wrocławskie
49 woj. zielonogórskie

3. Region środkowozachodni:

05 woj. bydgoskie
13 woj. kaliskie
16 woj. konińskie
21 woj. leszczyńskie
29 woj. piłskie
32 woj. poznańskie
44 woj. toruńskie
46 woj. wrocławskie

4. Region środkowy:

01 woj. warszawskie
07 woj. ciechanowskie
24 woj. łódzkie
30 woj. piotrkowskie
31 woj. płockie
34 woj. radomskie
37 woj. sieradzkie
38 woj. skierniewickie

5. Region wschodni:

02 woj. białkopodlaskie
03 woj. białostockie
06 woj. chełmskie
22 woj. lubelskie
23 woj. łomżyńskie
28 woj. ostrołęckie
36 woj. siedleckie
40 woj. suwalskie
48 woj. zamojskie

6. Region południowo-wschodni:

15 woj. kieleckie
18 woj. krakowskie
19 woj. krośnieńskie
25 woj. nowosądeckie
33 woj. przemyskie
35 woj. rzeszowskie
42 woj. tarnobrzeskie
43 woj. tarnowskie

7. Region południowo-zachodni:

04 woj. bielskie
08 woj. częstochowskie
14 woj. katowickie
27 woj. opolskie

Tabela 1. Gdyby w najbliższą niedzielę odbywały się wybory do Sejmu i Senatu, to czy wziął(ę)by Pan(i) w nich udział? 1 - Na pewno wziął(ę)bym w nich udział; 2 - Nie wiem, czy wziął(ę)bym w nich udział; 3 - Na pewno nie wziął(ę)bym w nich udziału

	(%)			Liczba osób
	1	2	3	
Ogółem	64	18	18	1151
Płeć				
Mężczyźni	69	16	15	545
Kobiety	60	19	21	606
Wiek				
do 24 lat	56	24	20	159
25-34	59	20	20	203
35-44	67	17	16	233
45-54	68	15	17	222
55-64	68	17	15	151
65 lat i więcej	65	14	21	182
Miejsce zamieszkania				
Wieś	61	22	17	434
Miasto do 20 tys.	69	17	14	154
od 21 do 100 tys.	63	15	22	231
101-500 tys.	70	13	17	216
501 tys. i więcej mieszk.	63	17	20	115
Region				
Północny	68	16	15	130
Zachodni	67	14	19	130
Środkowozachodni	56	18	26	155
Środkowy	56	27	17	205
Wschodni	67	18	15	141
Południowo-wschodni	65	15	20	169
Południowo-zachodni	71	14	15	222
Wykształcenie				
Podstawowe	58	21	21	364
Zasadnicze zawodowe	59	19	22	296
Średnie	71	15	14	398
Wyższe	75	13	12	89
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	77	14	9	66
Prac.umysł.niż.szczebła	77	14	9	121
Pracownicy fiz.- umysł.	53	11	36	66
Robotnicy wykwalifikowani	63	17	20	129
Robotnicy niewykwalifik.	63	19	18	60
Rolnicy	60	26	14	57
Prywatni przedsiębiorcy	63	15	22	52
Bierni zawodowo				
Renciści	66	15	19	153
Emeryci	68	15	17	212
Uczniowie i studenci	59	28	14	71
Bezrobotni	49	27	25	96
Gospodynie domowe i inni	60	19	21	67
Pracujący poza rolnictwem				
Sfera budżetowa	68	17	15	107
Sektor państwowy	70	12	18	145
Sektor prywatny	64	16	20	263
Spółdzielczość	81	13	6	22
Dochody na jedną osobę				
Poniżej 150 zł	62	18	20	160
151 - 225	61	19	20	140
226 - 325	61	17	21	252
326 - 425	66	17	17	211
Powyżej 426 zł	74	13	14	286
Ocena własnych war. mater.				
Złe	56	19	25	306
Średnie	65	18	17	573
Dobre	72	15	13	272
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	76	5	19	61
Raz w tygodniu	64	20	16	588
Kilka razy w miesiącu	63	17	20	152
Kilka razy w roku	66	18	16	231
W ogóle nie uczestniczy	56	13	31	119
Poglądy polityczne				
Lewica	75	12	14	226
Centrum	60	20	20	285
Prawica	77	11	12	315
Trudno powiedzieć	48	26	26	325

Tabela 2. Na kandydatów której partii lub ugrupowania głosował(a)by Pan(i) w tych wyborach?

(%)

	AW "S"	PSL	ROP	SLD	UPR	UP	UW	KPEiR
Ogółem	24	10	6	22	2	7	8	3
Płeć								
Mężczyźni	25	9	5	23	2	6	8	2
Kobiety	22	11	8	21	1	7	8	4
Wiek								
do 24 lat	10	4	12	16	6	10	17	0
25-34	19	17	4	17	2	9	14	0
35-44	33	10	6	17	2	5	8	3
45-54	25	7	8	32	1	8	4	3
55-64	25	9	8	31	0	6	5	7
65 lat i więcej	23	12	1	19	0	3	2	7
Miejsce zamieszkania								
Wieś	24	21	6	15	1	6	3	4
Miasto do 20 tys.	26	1	9	24	2	2	4	3
od 21 do 100 tys.	25	4	5	29	5	13	6	4
101-500 tys.	24	6	6	24	1	5	15	3
501 tys.i więcej mieszk.	16	3	7	27	2	5	23	2
Region								
Północny	27	8	3	23	1	12	11	1
Zachodni	28	6	3	33	2	10	2	3
Środkowozachodni	21	5	5	21	0	9	6	7
Środkowy	16	14	4	23	2	3	12	1
Wschodni	25	15	4	19	2	3	7	3
Południowo-wschodni	29	10	13	19	2	0	9	5
Południowo-zachodni	23	10	6	22	2	5	8	3
Wykształcenie								
Podstawowe	24	14	5	15	0	7	4	6
Zasadnicze zawodowe	25	11	5	19	1	9	5	3
Średnie	24	6	8	28	3	6	10	2
Wyższe	20	9	5	30	5	2	23	1
Grupa społ.-zaw. pracujący								
Kadra kier.,inteligencja	19	12	10	27	1	1	26	0
Prac.umysł.niż.szczebła	20	7	6	28	4	6	11	1
Pracownicy fiz.- umysł.	28	15	0	23	0	11	3	2
Robotnicy wykwalifikowani	30	7	5	22	0	13	3	0
Robotnicy niewykwalifik.	31	10	9	27	8	2	9	3
Rolnicy	9	46	4	5	0	9	6	2
Prywatni przedsiębiorcy	21	5	11	15	8	2	12	0
Bierni zawodowo								
Renciści	22	9	3	25	0	3	3	7
Emeryci	25	9	7	28	0	7	3	7
Uczniowie i studenci	10	4	12	12	6	4	29	0
Bezrobotni	35	3	7	5	0	14	8	1
Gospodynie domowe i inni	29	15	6	23	0	8	0	7
Pracujący poza rolnictwem								
Sfera budżetowa	28	10	6	22	3	6	14	1
Sektor państwowy	30	6	4	25	4	8	6	4
Sektor prywatny	19	7	7	25	4	5	12	1
Spółdzielczość	28	17	13	22	0	0	10	6
Dochody na jedną osobę								
Poniżej 150 zł	26	19	7	10	0	9	4	2
151 - 225	22	19	11	15	0	9	5	4
226 - 325	33	10	6	19	2	7	9	6
326 - 425	20	5	4	34	1	6	0	2
Powyżej 426 zł	22	3	6	28	4	6	15	3
Ocena własnych war. mater.								
Złe	26	10	9	15	1	4	4	6
Średnie	25	13	5	20	1	7	7	3
Dobre	19	5	6	32	4	7	14	2
Udział w prakt. religijnych								
Kilka razy w tygodniu	27	7	6	9	0	3	5	7
Raz w tygodniu	27	13	9	14	2	6	6	4
Kilka razy w miesiącu	18	12	1	27	3	8	12	2
Kilka razy w roku	21	6	6	34	2	9	8	2
W ogóle nie uczestniczy	15	3	3	42	1	5	14	1
Poglądy polityczne								
Lewica	3	8	2	67	0	7	6	3
Centrum	17	14	6	19	4	11	8	4
Prawica	48	9	12	3	2	4	12	2
Trudno powiedzieć	17	11	4	7	2	6	4	5

Tabela 2 (cd.). Na kandydatów której partii lub ugrupowania głosował(a)by Pan(i) w tych wyborach?

(%)

	NChD Blok dla Polski	Inna partia lub organizacja	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	1	0	16	735
Płeć				
Mężczyźni	1	1	16	373
Kobiety	2	0	17	362
Wiek				
do 24 lat	3	3	21	89
25-34	0	0	17	121
35-44	2	1	12	156
45-54	2	0	11	149
55-64	0	0	9	103
65 lat i więcej	1	0	31	117
Miejsce zamieszkania				
Wieś	2	1	17	262
Miasto do 20 tys.	2	0	28	107
od 21 do 100 tys.	1	1	8	144
101-500 tys.	1	0	15	150
501 tys. i więcej mieszk.	0	0	14	71
Region				
Północny	3	0	10	88
Zachodni	0	0	14	87
Środkowo-zachodni	1	0	25	87
Środkowy	2	0	12	114
Wschodni	3	4	20	94
Południowo-wschodni	1	0	11	108
Południowo-zachodni	1	0	20	157
Wykształcenie				
Podstawowe	0	0	25	210
Zasadnicze zawodowe	4	0	17	176
Średnie	1	1	11	281
Wyższe	0	0	6	66
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	0	0	4	50
Prac. umysł. niż. szczebla	0	0	17	93
Pracownicy fiz.- umysł.	0	0	19	35
Robotnicy wykwalifikowani	3	0	18	81
Robotnicy niewykwalifik.	0	0	2	38
Rolnicy	2	0	17	34
Prywatni przedsiębiorcy	0	0	25	33
Bierni zawodowo				
Renciści	1	0	27	101
Emeryci	1	0	14	142
Uczniowie i studenci	0	6	17	41
Bezrobotni	10	2	15	47
Gospodynie domowe i inni	0	0	11	41
Pracujący poza rolnictwem				
Sfera budżetowa	2	0	9	72
Sektor państwowy	1	0	11	101
Sektor prywatny	1	0	18	168
Spółdzielczość	0	0	5	18
Dochody na jedną osobę				
Poniżej 150 zł	3	1	19	99
151 - 225	5	0	10	86
226 - 325	1	0	8	155
326 - 425	0	0	28	138
Powyżej 426 zł	1	0	11	208
Ocena własnych war. mater.				
Złe	2	1	23	170
Średnie	2	1	16	370
Dobre	0	0	10	196
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	3	6	28	46
Raz w tygodniu	2	0	17	376
Kilka razy w miesiącu	1	1	15	95
Kilka razy w roku	1	0	11	151
W ogóle nie uczestniczy	0	0	16	66
Poglądy polityczne				
Lewica	0	1	5	168
Centrum	4	0	16	170
Prawica	1	1	6	242
Trudno powiedzieć	1	0	44	155